Starzeński – Przeradzki.
Faber – Koch –
— — 3½. Wolański z Matuszewiczami.
4. Giedroyć. Wolański. Matuszewicz.
5. Wolański – Giedroyc.
6. Wirmser. Stefani – Bankoffer
7. Modzelewski. Stefani. Janowicz. Korsakowska
8. Bankoffer – Wirmser –
9. Wirzer – Bankoffer.
~~10. Bratkowski Xaw.~~ zob. 14633. III. t. IV. nr. 17.
11. Bankoffer – Wirmzer.
12. Białopiotrowicz – Brygidki.
13. Otłocki – Gnatowski.
14. Kościół Brzeski – ~~Jezu~~ Tyzenhauz. Tegoborski. Wygonowska.
15. Brygidki.
16. Przeździecki – Wereszczyński – Chrapowicki. Skierz.
17. Römer. – Bernardynki – Krzywobłocki.
18. Ogiński. Manuczy.
19. Borch – Plater –
20. Dubicz –
21. Sawiński – Wołodkowicz.
22. Sowidowicz.
23. Liebe. Herman.
24. Ekonomia Grodzieńska –
25. Poźniak – Wołodkowicz. Marcinowski.
26. Starostwo Haciskie.
27. Augustów – Ekon. Grodzieńska – Dankiewicz.
Karlewicz.
28. Tołoczko – Kamieński.
29. Szamiawski.
30. Baranowski –,
31 — — Ośmiałowski.
32. Orzanowska – Ozorowska – Kalinowski.
33. Sylwestrowicz –
34. Poniński. – Gören, – Grabowski.
35. Grabowski
36 Trinatis – Borkman.
37. Grodno –

9 flor.

KONTROWERSYA

Za Stroną Wielm: Romerow Podkomorzych Woiewodztwa Trockiego,

PRZECIWKO

Wielebnym PP. Bernardynkom Wileńſkim przy Kościele S. Michała rezyduiącym, oraz Wielmożnym Krzywobłockim.

TRESC SPRAWY.

ZE Łąka nazwana Bereźniaki y Grunta do niey przyległe, zdawna ſą należnemi do Dobr Kaſſuty teraz w Dziedzictwie WW. Romerow będących, bo tak Dokumenta na Dziedzictwo Kaſſuty ſłużące dowodzą; Zaś WW. Panny Bernardynki do Dobr Rabunia Funduſzem od Sapiehy ſobie nadanych, pomienione Łąki Berezniaki y Grunta tym Łąkom przyległe, nie właściwie podciągaią, bo ten Funduſz tych Łąk y Gruntow nie zaymuie, bo Inwentarz do tego Funduſzu ſporządzony, a w ſzczegulności Łąki y Grunta do Rabunia należące, opiſuiący, Łąki Berezniakow nie przyznaie Rabuniowi, y PP. Bernardynki tę Łąki nie z Funduſzu Sapieżyńſkiego, lecz pierwey za Dokumentem 1744. od Penſzyńſkiego, powtore za Dokumentem 1771. od Krzywobłockiego kondyktowie in præjudicium Praw allienacyi zakazuiących uformowanemi, pomienione Grunta y Łąki zaczęli przywłaſzczać, a pod Funduſz one podciągaią dlatego, żeby uniknąć kary, ktora ſię za przeſtępſtwo Praw allienacyi zakazuiących ściąga.

O czym Probacya z Munimentow.

Nadto tam ieſt pewna prawda, gdzie Piſmo niewątpliwe ieſt dowodem, y dlatego W. Romer pominąwſzy wſzyſtkie racyocynia y wnioſki, iakie za tą należnością mogłby czynić, ku przeświadczeniu, że Łąka Bereźniaki y Grunta oney przyległe zawſze niewątpliwie należały do Dobr Kaſſuty, teraz do Dziedzictwa tegoż Romera należących składa dwa Inwentarze, pierwſzy w Roku

1622. Marca 6. dnia datowany, a 1727. Jan: 23. dnia w Trybunale aktykowany przy Prawie wieczyſto przedażnym Kaſſuty od Krzyſztofa Sapiehy Podſtol: Lit: Swiackiemu, drugi w Roku

1752. Junii 12. przy Prawie Wieczyſto- przedażnym Dobr Kaſſuty od Puzyny Sſty Grądziſkiego Krzywobłockim wydany.

A Te

Te dwa Munimenta tę nieomylną przynoszą pewność, że wieczyście Berezniaki są należącemi do Dobr Kassuty, y że Dziedzice Kassuty byli zawsze w spokoynym y aktualnym używaniu, *w tym mieyscu czytać te Inwentarze.*

W poźnym potym czasie gdy Dziedzictwo Kassuty dostało się za nabyciem Pensżyńskiemu Woyskiemu Powiatu Oszmiańsk: a ten obarczony własnemi długami, gdy przymuszony został też Dziedzictwo wyprzedać, y w takiey zostawszy determinacyi znać z kondyktu y pewney umowy, uprzedzaiąc takową przedaż, wiele Gruntow, Łąk, y Lasow pod rożnemi nazwiskami, a razem Sianożęć y Błoto wielkie, oraz Lasy Nowe Bereźniaki nazwane oderwawszy od Kassuty sposobem allienacyi do Rabunia PP. Bernardynkom oddał, y wyraźnie contra świadectwu wyż wyrażonych Kassuckich Inwentarzow, należność tych to Uroczyszcz Bereźniakow do Rabienia przyznał.

1744. Julii 10. dnia ten Zapis alienacyiny *widzieć.*

Lecz Bernardynki będąc u siebie przekonane, że te oderwanie pomienionych Uroczyszcz od Kassuty, widocznie iest niesłuszne, y że iawna okazuie się alienacya, dobrowolnie więc przez Zapis w Roku

1752. Junii 20. dnia wydany. Eodem Anno & Mense w Magdeburyi Wileń: przyznany, od tych wszystkich Uroczyszcz uczynili Recess, y te wszystkie Uroczyszcza WW. Krzywobłockim Dziedzicom Kassuty przywrocili y w Possessyą oddali. *Czytać ten Dokument.*

Po dacie tego Dokumentu wszystkich wyż wyrażonych Uroczyszcz, a razem Sianożęci, Gruntow y Lasu Nowe Bereźniaki nazwanych, Dziedzice Kassuty, to iest Krzywobłoccy Jurisdatorowie Romerow byli w Possessyi y w używaniu aż do Roku 1771.

W tym zaś czasie kiedy Krzywobłoccy zostali obciążeni długami, a ztąd potrzebą wyprzedania Dziedzictwa Kassuty, wtenczas wszedłszy w umowę acz słowną WW. Krzywobłoccy z W. Romerem o Dziedzictwo Kassuty, y okazuiąc całą rozległość y wszystkie należne attynencye wyraźnie Łąkę Bereźniaki, Grunta y Lasy do niey przyległe w aktualnym należeniu do Kassuty Krzywobłocki Romerowi okazał.

Powodem ktorey okazaney rozległości umowione zostało pretium za wieczność Kassuty, a dokończenie zupełne tego Kontraktu do czasu pewnego odłożone.

W przeciądu tego czasu Bernardynki a barziey dwie Siostry Krzywobłockiego w tym Zakonie będące, Duchownemi perswazyami skłoniły do tego Krzywobłockiego, że się on mimo świadectwa dawnych Dokumentow, mimo własne przez Dokument Bernardynek wyznanie o należności Bereźniakow Uroczyszcza do Kassuty, determinował się pomienione Uroczyszcza Bereźniaki w znaczney Gruntow rozległości będące oderwać od Kassuty, y wyraźnie przez alienacyą do Rabunia Bernardynkom oddał.

Tak więc Krzywobłocki y Prawo Publiczne alienacyi zakazuiące, y Romera te Dobra nabywaiącego oszukuiąc, zawarł z Bernar-

nardynkami Dokument, ktorym chociaż świadectwo powyżey złożonych Inwentarzow o należności tego Uroczyſzcza Bereźniakow do Kaſſuty wyparł, iednak tey prawdy utaić nie mogł, że ta Łąka, Laſy, y Grunta Uroczyſzczem nazwane Bereźniaki zawſze były przy Dziedzictwie Kaſſuty y w Poſſeſſyi Dziedzicow Kaſſuty.

Więc podług świadectwa tego Dokumentu te Uroczyſzcza czyli attynencya Kaſſucka była w Poſſeſſyi y Aktorſtwie Dziedzicow Kaſſuty aż do Roku 1771. bo w tym Roku ten Dokument alienacyiny z Bernardynkami zawarty.

Ten Krzywobłockiego Dokument wſzyſtkie nomenklatury y attynencye Kaſſuckie w Dokumencie Penſzyńſkiego opiſane, a przez poźnieyſzy Dokument od Bernardynek Krzywobłockiemu wydany, do Kaſſuty przywrocone, zoſtawuie przy Kaſſucie, iedną tylko Łąkę Bereźniaki, Grunta y Laſy tego Uroczyſzcza z pod Poſſeſſyi Dziedzicow Kaſſuckich dla Bernardynek alienuie.

1771. Aug. 4. dnia. *Widzieć takowy Zapis.*

Między Swiadectwem Inwentarzow Kaſſuckich w tak wyſokiey dacie ſkładaiących ſię y Zapiſem od Bernardynek Krzywobłockiemu wydanym, ktore upewniaią, że Bereźniaki w całey ſwoiey rozległości zdawna ſą attynencyą Kaſſuty, a między owemi kondyktowemi Tranzaktami tak Penſzyńſkiego iakoteż Krzywobłockiego, nie ieſtże widoczna przewaga, y ten pewny dowod, że Bereźniaki ieſzcze przed Rokiem 1622. były attynencyą Kaſſuty, y ow Tranzakt oſtatni między Krzywobłockim a Bernardynkami zawarty, tey prawdy nie wypiera, owſzem te przynosi świadectwo, że tę attynencyą Kaſſucką Krzywobłocki dopiero aż w Roku 1771. Bernardynkom alienował, y z pod Poſſeſſyi ſwoiey oddał.

Y to ieſt nadto zawodnym co tak Penſzyńſki iakoteż Krzywobłocki w tych Tranzaktach wyraża, że niby do odſtąpienia tey attynencyi Kaſſuckiey ieſt powodem przez Bernardynki formuiąca ſię dyfferencya, bo iak świadczą owe Kaſſuckie dwa Inwentarze, toć te Uroczyſzcze bez Kweſtyi były należące do Kaſſuty, bo wyraźnie ta Nomenklatura obięta Dokumentami Kaſſuckiemi, y ieſt zdawna attynencyą Kaſſucką.

Zkądże y na iakim fundamencie Bernardynki tego Uroczyſzcza do Rabunia Funduſzowego pretendowali, kiedy ani Funduſz, ani Inwentarz do Funduſzu opiſuiąc wyraźnie wſzyſtkie Uroczyſzcza y attynencye Rabuńſkie, tego Uroczyſzcza Bereźniakow Rabuniowi nie przyznaie y nie przywłaſzcza; więc iawnym ieſt że tego pretextu dyfferencyi użyto dla ukrycia alienacyi, bo czyliż można, aby te umowne z Bernardynkami Tranzakta, miały ruynować wiarę owych w tak wyſokiey dacie Kaſſuckich Inwentarzow, y kiedy contra tym Dokumentom Aktorſtwo tego Uroczyſzcza Kaſſucie przyznaiącym, Bernardynki nie ſkładaią wyżſzych Papierow nad Tranzakt z Krzywobłockim w Roku 1771. po wſzyſtkich Konſtytucyach alienacyi zakazuiących zawarty.

Niedosyć więc ieſt, że Krzywobłocki iako iuż z Dziedzictwa Kaſſuty wyzuwaiący ſię przyznał te Uroczyſzcze Bereźniaki, mieniąc one do Dobr Funduſzowych należące, trzeba weyrzeć w ſam Funduſz, a tam dopiero odkryie ſię ta prawda, że Bereźniaki nie należały nigdy do Rabunia, y nie nadane Bernardynkom Funduſzem, lecz alienowane przez ow Tranzaut Krzywobłockiego w Roku 1771. y dopiero pierwſzykroć od Kaſſuty oderwane.

W. Romer niewiadomy tego obrotu Bernardynek, y tak ſzkodliwego poſtępku z ſobą Krzywobłockiego ſkończył Kontrakt o Dziedzictwo Kaſſuty opłacił Summę w Częſci Kredytorom, a w Częſci ſamemu Krzywobłockiemu, y obiął Kaſſutę.

A w trakcie Poſſeſſyi Kaſſuty uwiadomiwſzy ſię o tym ſiebie y Praw Publicznych ſkrzywdzeniu, natychmiaſt tak na W. Krzywobłockiego, iakoteż na Bernardynki uczynił Manifeſt, oświadczaiąc dowodzenie alienacyi w oderwaniu tey attynencyi Kaſſuckiey.

1774. 8bra 29. Prawo Wieczyſto-przedażne od Krzywobłockiego Romerowi na Kaſſutę.

1775. 9bra 3. dnia Proceſs przez tegoż Romera o alienacyą attynencyi Kaſſuckiey Bereźniakow, y o przywłaſzczenie oney do Rabunia. *Czytać Prawo przedażne y Proceſs.*

W tym celu y dla odzyſkania alienowaney attynencyi Kaſſuckiey, W. Romer będąc w dowodzeniu alienacyi na drugą połowę exportował Juris Caduci Przywiley, ktory w Roku

1780. 9bra 16. dnia *in Originali ſkłada ſię.*

Do zyſkania iſtotnych ſkutkow za pomienionym Przywileiem, po dowiedzeniu przez powyżſze probacye o należności tey attynencyi do Kaſſuty, y okazaniu, że Poſſeſſya tey attynencyi przy Kaſſucyi była ciągła aż do Roku 1771. to ieſt do momentu dopełnioney przez Krzywobłockiego alienacyi, wzywa W. Romer pomocy Praw publicznych wſzelkiey alienacyi zakazuiących, mianowicie Konſtyt: 1635. y Konſtyt: 1726. ktore w dowiedzeniu takiego przeſtępſtwa Delatorom niewątpliwe Aktorſtwo nadaią.

Y z powodu więc, że te Uroczyſzcze Bereźniaki podług świadectwa Dokumentow ſą attynencyą Kaſſuty, y z powodu Praw publicznych na fundamencie tak delacyi iako też Przywileiu ma prożbę W. Romer o przyſądzenie tego Uroczyſzcza Bereźniakow w Dziedzictwo.

A zaś od daty przez Bernardynki za owym alienacyinym Tranzaktem zaięcia tego Uroczyſzcza aż do tego momentu uznania expoſſeſſo calculum, y za expenſa prawne naymniey 2000. Zł. ſądzenia, do czego Pozew y Dekret *Copiarum Spraw ſkładaią ſię.*